

2. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). *Information security strategy of Ukraine*. <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Council of the European Union. (2022). *EU strategic compass for security and defence*. <https://www.consilium.europa.eu/>
4. Deardorff, D. K. (2006). Identification and assessment of intercultural competence. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241–266. <https://doi.org/10.1177/1028315306287002>
5. European Commission. (2018). *Tackling online disinformation: A European approach*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0236>
6. European Parliament. (2020). *Digital services act: Tackling illegal content online*. <https://www.europarl.europa.eu/>
7. Hall, E. T. (1976). *The silent language*. Anchor Books.
8. Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and organizations: Software of the mind* (3rd ed.). McGraw-Hill.
9. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. (n.d.). *About NATO StratCom COE*. <https://stratcomcoe.org/>
10. UNESCO. (2021). *Media and information literacy: Policy and strategy guidelines*. <https://unesdoc.unesco.org/>
11. Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making*. Council of Europe. <https://rm.coe.int/information-disorder-report/168076277c>

Білик О. І.

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)*

Маньків Я. Я.

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)*

СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОР У СЕРІАЛІ “EMILY IN PARIS”: ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ РІШЕННЯ ТА МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Сучасний аудіовізуальний переклад характеризується поєднанням лінгвістичної точності та культурної адаптації. Особливу складність становить переклад метафоричних одиниць, які виконують образну, прагматичну та оцінну функції. У межах дослідження переклад метафор розглядається як складова міжкультурної комунікації, що передбачає трансформацію образів вихідної мови відповідно до культурних і когнітивних особливостей цільової аудиторії. Це

зумовлює варіативність перекладацьких стратегій – від збереження метафори до її адаптації або перефразування.

Теоретичною основою слугує класифікація перекладацьких прийомів, яка включає збереження початкової метафори, за умови, що вона зрозуміла для носії цільової мови; заміну на метафору-еквівалент; заміну на порівняння; збереження метафори разом із додатком, який пояснює інформацію; перефразування (Newmark, 2008).

Згідно з концепцією збереження метафори, образ вихідного тексту має максимально відтворюватися у перекладі за умови його зрозумілості для реципієнта (Чернова & Алієва, 2022). Метафора розглядається як когнітивний механізм концептуалізації досвіду, що зумовлює її культурну залежність. Отже, переклад метафор виходить за межі суто мовного рівня та набуває міжкультурного характеру, оскільки передбачає адаптацію образів до іншої мовної картини світу.

У процесі аналізу було встановлено, що в серіалі “Emily in Paris” («Емілі в Парижі») найчастіше перекладачі використовують такі підходи до відтворення метафор, як калькування, контекстуальна заміна, компенсація, описовий переклад, смислова трансформація та цілісне перетворення. Їх застосування залежить від ступеня зрозумілості вихідного образу та культурної специфіки висловлення.

Значна частина метафор у серіалі зберігається шляхом калькування, що дозволяє передати вихідний образ без суттєвих змін. Наприклад, у реченні “*I could eat your clothes*” – “Я б з’їла ваш одяг” метафора збережена повністю, оскільки образність є прозорою для українського глядача і не потребує додаткової адаптації. Подібний підхід застосовано й у випадку “*Good night, princess*” – “Добраніч, принцесо”, де збережено і лексичний склад, і емоційне забарвлення звернення.

В окремих випадках використовується метафора-еквівалент, коли перекладена одиниця замінює оригінальний образ на функціонально подібний.

Так, речення *"I don't want to step on your toes"* перекладено як *"Я не хочу лізти поперед тебе"*, що дозволяє зберегти значення втручання у чужу сферу відповідальності, хоча первинний образ танцювальної взаємодії редукується.

Подібний підхід спостерігаємо у випадку *"And you brought a snack"* – *"І ти привезла десерт"*. У контексті сцени Емілі разом із Габріелем приїжджає до нічного клубу, де вони шукають Бруклін – акторку рекламної кампанії. Використовуючи цю метафору щодо Габріеля, героїня імпліцитно порівнює його з «смачною» привабливою людиною, що додає висловленню експресивності та водночас підкреслює її легковажне ставлення до особистих меж інших. У перекладі застосовано контекстуальну заміну: компонент *snack* трансформовано у більш природне для українського сприйняття *десерт*, що забезпечує зрозумілість вислову та зберігає функціональну еквівалентність метафори.

Часто перекладачі вдаються до контекстуальної заміни або компенсації, коли буквальне відтворення є неприродним для цільової мови. Наприклад, у реченні *"You're not. You're stepping into my shoe"* – *"Ти не лізеш поперед мене"* переклад трансформує структуру висловлення та знімає метафоричність через контекстуальне перефразування, що призводить до часткової втрати образу. Подібно, у фразі *"You lost me at Bonjour"* – *"Я зрозуміла лише бонжур"* замість метафори «втраченого контакту» використано нейтральне пояснення, що знижує стилістичну експресивність.

Окрему групу становлять випадки описового перекладу, коли метафоричний образ повністю розгортається в пояснювальну конструкцію. Наприклад, *"They're a very expensive dinosaur"* перекладено як *"Вони старомодні, ще й дорогі"*, що забезпечує зрозумілість, але усуває образ динозавра як символ застарілості.

У низці прикладів спостерігається часткова втрата метафоричності через лексико-граматичні трансформації. Так, *"I've been buried in work"* перекладено

“Я працюю”, що витирає образ «занурення/поховання» і суттєво знижує емоційне навантаження висловлення.

Водночас окремі переклади демонструють успішну адаптацію збереження образності через культурно релевантні відповідники. Наприклад, “*Ripping off the band aid*” перекладено як “Зриваю пластир”, що забезпечує збереження метафоричної структури та її прагматичного ефекту в українській мові.

Загалом аналіз засвідчує, що метафори в аудіовізуальному перекладі виконують функції емоційної характеристики персонажів, створення комічного або драматичного ефекту та конкретизації міжособистісних відносин. Найбільш ефективними з погляду збереження образності є калькування та метафора-еквівалент, тоді як описовий переклад і компенсація частіше призводять до нейтралізації стилістичного ефекту.

Отже, переклад метафор у серіалі “Emily in Paris” демонструє різнорівневий підхід до збереження образності вихідного тексту. Перекладацькі рішення варіюються від повного збереження метафоричного образу до його часткової або повної нейтралізації залежно від культурної зрозумілості та комунікативної доцільності. Переклад метафор постає як баланс між збереженням художнього образу та його міжкультурною адаптацією.

Найбільш продуктивними стратегіями виявилися калькування та використання метафор-еквівалентів, які забезпечують баланс між точністю перекладу та природністю сприйняття. Натомість описові та компенсаторні переклади, хоча й сприяють зрозумілості тексту, часто знижують рівень його стилістичної виразності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Newmark, P. (2008). *A textbook of translation*. Pearson Education Limited.
2. Чернова, Ю. В., & Алієва, Ф. С. (2022). Особливості перекладу метафор (на прикладі українських перекладів романів Агати Крісті). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 33(72)(1(2)), 125-129.